

Čís. 2699.

Nepřípustným jest rekurs do usnesení odvolacího soudu, jímž rozhodnuto o odvolání (stížnosti) do doplňovacího rozsudku prvního soudu v otázce útrat.

(Rozh. ze dne 6. června 1923, R I 378/23.)

K žalobcově návrhu na doplnění rozsudku ve výroku o útratách procesní soud první stolice vynesl doplňovací rozsudek. Odvolací soud k žalobcovu odvolání zrušil doplňovací rozsudek pro zmatečnost a odmítl návrh na doplnění rozsudku a nevyhověl stížnosti žalobce do výroku o útratách opatrovníka.

Nejvyšší soud odmítl žalobcovu stížnost.

Důvody:

Pokud stížnost směřuje proti druhému odstavci napadeného usnesení, jest nepřípustnou dle §u 528 c. ř. s. proto, že jde o usnesení, potvrzující usnesení prvního soudu ohledně útrat opatrovníka dle §u 10 c. ř. s. Avšak také co do výroku odstavce prvního jest stížnost dle téhož zákonného ustanovení nepřípustnou, neboť nejde o nic jiného, než o rozhodnutí soudu druhé stolice v otázce útrat. Jest plně souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že opravný prostředek, podaný stěžovatelkou do doplňovacího rozsudku první stolice, a přizpůsobený k formě rozsudku formou odvolání, nebyl dle povahy své ničím jiným než rekursem proti výroku o útratách, uložených straně žalované, neboť již návrh žalobkyně na doplnění rozsudku dle §u 423 c. ř. s. mířil toliko proti výroku prvního rozsudku o útratách, jehož doslov zdá se jí v té příčině nejasným, ačkoliv odpovídal úplně žalobní prosbě. Nehledíc k doplňovacímu rozsudku, neměla by proto žalobkyně ani proti prvnímu rozsudku v otázce útrat jiného opravného prostředku než rekursu (§ 55 c. ř. s.) a nemůže býti na tom lépe, když byl vydán v té příčině rozsudek doplňovací. Rozhodnutím soudu druhé stolice dostalo se stěžovatelce v té příčině přezkoumání usnesení prvního soudu stolicí druhou, jejíž rozhodnutí jest dle uvedeného zákonného ustanovení konečným.

Čís. 2700.

Pro výši bolestného jest vzítí za základ jednak sílu a trvání bolesti, jednak hospodářské poměry a životní nárok poškozeného.

Výše závazku dráhy ku náhradě škody, jde-li o zranění úředníka poštovní ambulance. Za základ dlužno tu vzítí rozdíl mezi jeho činnými a odpočinkovými příjmy. Přicházejí v úvahu též diety za ambulanční službu a náhrada za režijní uhlí.

(Rozh. ze dne 6. června 1923, Rv I 131/23.)

Žalobce, konaje službu jako úředník poštovní ambulance, byl při nenadálém nárazu vlaku těžce poraněn. Žalobě proti dráze o náhradu

škody vyhověl procesní soud první stolice potud, že přiznal žalobci, kromě výloh léčebních, bolestné 30.000 Kč, ušlé diety od 1. srpna 1919 do 1. září 1921 7250 Kč, ušlé diety od 1. září 1921 do 1. září 1931 nebo do případného dřívějšího úmrtí žalobce měsíčně 290 Kč a invalidní rentu od 1. srpna 1921 do 12. září 1931 včetně nebo do případné dřívější smrti žalobcovy měsíčních 691 Kč 05 h a od 13. září 1931 až do žalobcova úmrtí měsíčních 1000 Kč a každoročně do 1. září 1931 nebo do případné dřívější žalobcovy smrti za běžnou režijní cenu takové množství režijního uhlí, jaké přísluší poštovnímu konduktoru. Žalobce napadl rozsudek co do výše bolestného, žalovaný co do výše bolestného i co do ostatních položek. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. Důvody: Proti odvolacím vývodům jest uvést toto: a) *O h l e d n ě b o l e s t n ě h o.* Prvý soud přizpůsobil bolestné správně okolnostem, které jsou směrodatnými pro výměru bolestného, a nelze důvodně tvrditi ani, že bylo vyměřeno na újmu žalobcovu příliš nízko, ani na újmu žalované strany příliš vysoko. Pocit bolesti nedá se přirozeně vyjádřiti určitou částkou peněžitou a nelze také stanoviti škálu, vyjadřující stupeň bolesti v pevných peněžitých číslicích. Bolestné má žalobci jedinec umožniti, by si opatřil zpříjemnění, jež by do jisté míry vyrovnalo nepříjemné pocity, které zakusil. Pro výši bolestného jest tedy rozhodující jednak intensita bolesti a jejich trvání, jednak hospodářské poměry a životní nárok poškozeného, na něž je zvyklým, poněvadž, vezme-li se za základ nynější cena peněz, umožňují úsudek, jakých nákladu je zapotřebí, by si poškozený mohl opatřiti takové zpříjemnění, které jinak nepatří k jeho obvyklému způsobu života, aniž by však byl zároveň bezdůvodně obohacen. Běře-li se zřetel k těmto zásadám, dlužno ponechati soudu, by určil dle volného uvážení výši bolestného. Na okolnost, že žalobce utrpěl úrazem existenci újmu pro vždy a že byl trvale zmrzačen, jest vzat dostatečný zřetel při přiznání náhrady za ušlý výdělek. Určiv bolestné na 30.000 Kč, vzal první soud zřetel na veškeré závažné skutkové okolnosti, zejména také na to, že dle posudku znalců bolesti dlouho trvaly a že byly velmi prudké, že dosud trvají, byť i v mírnějším stupni, a že se tento žalobcov stav sotva zlepši. Uznává proto i soud odvolací onu částku za přiměřenou a námitku strany, že by žalobce touto částkou byl bez důvodu obohacen za nynějšího znehodnocení peněz, jež v dohledné době stěží se zlepši, považuje za nepřipadnou. b) *O h l e d n ě n á h r a d y d i e t.* Žalovaná strana se domnívá, že žalobci nepřisluší náhrada diet, protože diety představují pouze náhradu za zvláštní výlohy, spojené s výkonem služby mimo místo služební, a že žádnému státnímu zaměstnanci nejsou zaručeny služební výkony, spojené s takovýmito požitky. Proti tomu jest namítnouti, že diety, jaké měl žalobce, se nevyplácejí jako diety jiných státních zaměstnanců jen na vyúčtování zvláštních výloh a od případu k případu, nýbrž, že tvoří část služební odměny, spojené se zvláštním služebním zaměstnáním, a že jest na vůli oprávněného, jak s těmito dietami naloží, po případě může je také uspořiti. Jsou tedy zvýšeným příjmem, kterým může oprávněný volně nakládati; odpadnou-li, pocítí úbytek jich ve způsobu svého života jako každé jiné zmenšení požitků. Ani okolnost, že nebylo žalobci zaručeno zaměstnání, s nímž diety jsou spojeny, nečiní nárok na náhradu pochybným, uváží-li

se, že se podle zprávy ředitelství pošt a telegrafů ambulanční úředníci ponechávají zpravidla tak dlouho ve službě, jak to připouštějí služební poměry, jakož i fyzická způsobilost zaměstnancova. Pro názor, že služební poměry vyžadovaly přeložení žalobce z ambulanční služby, nebo že žalobce nebyl s to, by konal tuto službu až do r. 1931, není ani nejmenšího důvodu, kdyžtě před úrazem byl statným a zdravým. Domnívá-li se žalovaná strana, že by žalobce býval službu mohl konati jen kratší dobu, bylo na ní, aby to dokázala. Takového důkazu však ani nenabídla. c) **O h l e d n ě i n v a l i d n í r e n t y.** Prvý soud vzal při výměře invalidní renty za dobu od 1. srpna 1921 až včetně 12. září 1931 za základ nynější, žalovanou stranou za správný uznaný rozdíl mezi pensijními požitky a aktivními požitky, jež by žalobce do té doby bral (měsíčně 691 Kč 05 h) a za dobu od 12. září 1931, kterýmžto dnem by žalobce byl za normálních poměrů býval zařazen do 13. stupnice platové, 1.000 Kč měsíčně. Proti přiznání invalidní renty 691 Kč 05 h měsíčně až do 12. září 1921 **nelze důvodně ničeho namítati, ježto tento rozdíl byl, jak řečeno, uznán za správný a žalobce jest oprávněn žádati rozdíl mezi pensijními požitky a nynějšími aktivními požitky podúředníka téže skupiny.** Nastane-li v budoucnosti v tomto poměru změna toho neb onoho z těchto požitku, je na vůli žalované, by si vymohla na základě změny poměru snížení invalidní renty po případě i cestou spornou. Co se týče renty 1.000 Kč měsíčně, přiznané za dobu od 13. září 1931, neuplatňuje žalovaná strana, že tato částka se nerovná rozdílu, jenž žalobci na požitcích ušel; tím méně pak uplatňuje, jak vysoký bude rozdíl mezi skutečnými pensijními požitky žalobcovými a požitky budoucími v 13. platové stupnici. Namítá jen, že duchod žalobcův, jenž jest směrodatným pro zjištění invalidní renty, nemůže do budoucnosti býti zjištěn, poněvadž prý záleží jednak na tom, jaké budou poměry automatického povyšování, jednak, jaké jsou právě ceny potravin a spotřebních předmětů. Podle náhledu žalované strany by tedy neměl první soud rentu číselně určovati, nýbrž měl jen zjistiti základ pro její vyměřování, tedy tak, že žalobci má býti vždy nahražena ona částka, jež se rovná rozdílu mezi pensijními požitky, placenými žalobci poštovním erárem, a požitky, které by se mu vyplácely jako aktivnímu zaměstnanci, po případě jako vysloužilci, který vykonal celou dobu aktivní služby. Duchod, ucházející v budoucnosti, nemůže však nikdy býti zjištěn s naprostou jistotou. K podstatě rozsudečného výroku však patří, by to, co má býti přiznáno, bylo vyřčeno způsobem, který vylučuje veškerou pochybnost, pokud možno tedy číselně. Pro výrok jest rozhodným skutkový stav v době přiznání rozsudečného, pokud se týče stav věcí, jak jej lze rozpoznati v době vynesení rozsudku. Když tedy první soud vzhledem k okolnosti, že nelze toho času číselně zjistiti ani budoucí pensijní požitky ani budoucí aktivní požitky a že vůbec ani není jisto, nenastanou-li změny proti nynějším požitkům, vzal za základ dnešní požitky a, používaje oprávnění §u 273 c. ř. s., určil rozdíl 1.000 Kč měsíčně, nelze v tom spatřovati nesprávné použití právních předpisů. Případné změně v základech pro vyměřování bude lze čeliti tím, že po případě i cestou spornou vzhledem k změněným poměrům a v souhlase s nimi bude vymoženo snížení důchodu. d) **O h l e d n ě r e z i j n í h o u h l í.** Pro přiznání tohoto nároku není rozhodna okolnost,

zda děje se dodávání režijního uhlí dle zákonného předpisu, nýbrž jediné skutečnost, že režijní uhlí se dodává poštovním zřízcům, kteří konají službu na dráze. Je nesporno, že žalobci režijní uhlí bylo povoleno a že by mu bylo bývalo nadále dodáváno, pokud by býval konal ambulanční službu, a že režijní uhlí se dodává železničním zřízcům vůbec. Právo na režijní uhlí, právo na náhradu za ně, mohlo by se žalobci důvodně odpírati teprve tehda a od toho okamžiku, kdyby bylo dokázáno, že dodávka režijního uhlí všeobecně přestala.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Žalovaná strana pokládá bolestné, nižšími soudy žalobci přiřčené, za vysoké, ale tomu nelze přisvědčiti, uváží-li se, že podle seznání znalců, jež nižší soudy vzaly za základ svých skutkových zjištění, žalobce měl od konce července 1919 nejméně až do konce listopadu 1919 velké bolesti v hlavě a celém těle, jeho stav byl pln trýzně, poněvadž trpěl nespavostí, úzkostlivostí a duševní depresí, načež bolesti jeho poněkud zeslábly, ale zcela nepominuly ani v době slyšení znalců, totiž na konci dubna 1922, a jsou střídavě silnější nebo slabší. Bolestné 30.000 Kč jest přiměřeno povaze a síle bolestí žalobcových, době jejich trvání, jakož i ostatním, podle Šu 1325 obč. zák. důležitým okolnostem. Bolestným tímto bude si moci žalobce opatřiti přiměřené zpříjemnění života, aniž lze tvrditi, že bude jím nedůvodně obohacen, po případě, že jím dosáhne nepoměrně vysokého stupně blahobytu. Podle seznání znalců jest ovšem duševně skleslým, ale z toho nenásleduje, že by nemohl bolestného, jemu přisouzeného, užití vhodně a účelně, a že by bylo jen jeho manželce a dětem ku prospěchu, neboť duševní city bolesti a rozkoše nejsou podle seznání znalců u něho vyloučeny. Jakým způsobem skutečně bolestného užije, jest v tomto sporu nerozhodno; ostatně, i kdyby ho užil ku zlepšení životních poměrů své manželky a svých dětí, mohl by z toho míti city rozkoše. Proti rozhodnutí nižších soudů o invalidním důchodu žalovaná strana v dovolacím spisu namítá právě tak, jako namítala již v řízení odvolacím, že důchod, žalobci náležející, nelze toho času číselně spolehlivě určití pro celou budoucnost, a trvá tedy na svém, v odvolacím řízení projeveném mínění, že tento důchod nemá býti v soudním rozsudku vyměřen číselně, nýbrž pouze určením stálého základu, podle něhož by v budoucnosti mohl býti při každé výplatě spolehlivě vypočítán. Tuto námitku vyvrátil již odvolací soud náležitě, pročez se v této příčině poukazuje na příslušný odstavec rozhodovacích důvodů rozsudku, k němuž se ještě dodává toto: Odsuzující rozsudek soudu procesního musí obsahovati určité rozhodnutí o tom, co žalovaný povinen jest žalobci plniti. Žalobce žádá v tomto sporu důchod určený číselně ve lhůtách měsíčních; dle prvního odstavce Šu 404 c. ř. s. dlužno této žádosti vyhověti, pokud jest odůvodněna skutkovými zjištěními soudními a předpisy hmotného práva. Nižší soudy tak učinily. Invalidní důchod byl žalobci správně přisouzen podle zásady, vyslovené v Šu 1293 obč. zák. ve výši, kterou lze předpokládati dle obvyklého běhu věcí o požitcích, jež by žalobce pravděpodobně v budoucnosti měl. Nižší soudy právem též při určení výše důchodu užily

předpisu Šu 273 c. ř. s. o volné úvaze soudu, nelze-li výši nároku zjistiti vůbec anebo bez nepoměrných obtíží. Žalovaná strana nepokládá za vhodné, by musila, kdyby poměry v budoucnosti se změnily, vystoupiti žalobou za účelem snížení důchodu žalobcova; při tom však přehlíží, že by to byl jen nutný následek možnosti budoucí změny poměrů a že, kdyby v rozsudku žalobcův důchod určen byl podle jejího návrhu jen co do stálého základu, nejen by to nevyhovovalo zákonu, ale byl by v budoucnosti zase žalobce nucen vystoupiti žalobou, kdyby žalovaná strana snad na základě nesprávných předpokladů vyplatila mu důchod nižší částkou, než by skutečně byla povinna. Rozhodnutí nižších soudů o důchodu vyhovuje tedy věci i zákonu. Žalovaná strana projevuje dále mínění, že žalobce nemá nároku na diety, poněvadž mu za jeho činné služby poštovní náležely jen jako náhrada za výlohy, spojené s výkonem této služby, a za zvláštní obtíže služby jeho, a poněvadž nedokázal, že by zůstal v poštovní ambulanční službě i nadále a jak dlouho, jakož i, že by v této službě bral diety 290 Kč měsíčně také v budoucnosti až do 1. září 1931, po případě do dřívější své smrti. Ani v tomto směru nelze žalované straně přisvědčiti. Soud odvolací právem uvedl a správně odůvodnil, že diety, vyplacené žalobci dříve ve výši 290 Kč měsíčně, dlužno pokládati za část služební odměny spojené s jeho služebním zaměstnáním, takže měl na vůli, je uspořiti, což podle skutkového zjištění v rozsudku prvního soudu také skutečně činil. Žalovaná strana je tudíž podle Šu 1325 obč. zák. povinna, i tyto diety v budoucnosti mu nahrazovati, jak uvedeno jest v rozsudku procesního soudu první stolice. Pokud jde o otázku, zda-li a jak dlouho by žalobce v budoucnosti zůstal v poštovní ambulanční službě a bral diety ve výši 290 Kč měsíčně, kdyby nebyl býval 21. července 1919 poraněn, platí zde rovněž zásada, vyslovená v Šu 1293 obč. zák., že sluší za základ rozhodnutí vzíti obyčejný běh věci, a nižší soudy s tohoto hlediska správně odůvodnily předpoklad, že by žalobce, kdyby onen úraz nebyl se stal, pravděpodobně bral diety 290 Kč měsíčně stále až do 1. září 1931. Nebylo tedy v této příčině třeba žádných dukazu se strany žalobcovy. Proti rozhodnutí nižších soudů o režijním uhlí žalovaná strana namítá jednak, — právě tak, jako při otázce diet, — že žalobce nemohl dokázati, že by zůstal v ambulanční poštovní službě, kteráž námitka byla však již vyvrácena nahoře, jednak, že na režijní uhlí neměl zákonného nároku a že bylo mu poskytováno jen výprosou. Tato okolnost však jest nerozhodná, poněvadž i v příčině režijního uhlí platí zásada výše uvedená, že žalobci náleží náhrada příjmu, o nichž lze podle všeobecného běhu věci předpokládati, že by je měl také v budoucnosti, a tento předpoklad platí též o režijním uhlí, poskytovaném dříve žalobci jako poštovnímu zřízení, který konal službu na dráze, neboť vzhledem na skutkové okolnosti, zjištěné nižšími soudy v příčině diet žalobcových není důvodu, by se mohlo pochybovati o tom, že by mu, kdyby v této službě byl zůstal, uhlí režijní bylo poskytováno tak, jako dříve, až do 1. září 1931, nebo do dřívější jeho smrti, ač neměl na ně zákonného nároku.

Čís. 2701.

Odklad exekuce vyklizením (nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n.).